

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mk 6, 1 – 6

Text: J 27, 1 – 2 *Na počátku vlády judského krále Sidkijáše, syna Jošiášova, dostal Jeremiáš slovo od Hospodina. Hospodin ke mně promluvil: „Vyrob si dřevěné jho s postroji a připevni si je na šíji.“*

Vypráví se, že nějaký kazatel si jednou vzal s sebou na kazatelnu cihlu. Položil ji vedle sebe a začal kázat. Všichni byli zvědaví, co ta cihla znamená a s napětím čekali, co k tomu kazatel řekne. Když dokončil kázání, zase cihlu odnesl. Po skončení bohoslužeb se ho ptali, co znamenala ta cihla na kazatelně. Odpověděl: Neznamenal nic, ale všimli jste si, s jakým napjatým očekáváním dnes všichni lidé v kostele poslouchali kázání?

Já jsem kdysi kázal na podobenství o svatebním šatě. Abych ilustroval, jak pohoršující bylo, že jeden z hostů v podobenství nebyl správně oblečen na svatbu, vzal jsem si na kazatelnu na sebe montérkovou blůzu. Cílem však nebylo jen ilustrovat podobenství, ale přímo vyvolat v posluchačích tytéž pocity, jaké měl správce hostiny, když špatně oblečeného hosta vyhazoval ven do temnot, kde je pláč a skřípění zubů.

Také prorok Izaiáš kázal nejen slovem, ale pomocí rekvizit. Chodil například se jhem na šíji, aby demonstroval, že Hospodin vydává národy pod jho babylonského krále. Všichni se totiž v té době báli války a rozpínavého Nebúkadnesara, vládce velké babylonské říše na východě. Jeremiášovo proroctví však nebylo žádným chlácholením a utěšováním. Naopak, Jeremiáš oznamoval, že se jedná o Boží soud nad nevěrným lidem a že pohanští vládcové, byť sami o tom nemají potuchy, jsou nástrojem v Hospodinových rukou. Prorok vyzýval lidi, aby Boží soud pokorně přijali a strpěli. Jeremiášovo nepříjemné kázání lidé slyšeli neradi a Jeremiáš sám pochopitelně zažil odmítnutí a vysloužil si nálepku kolaboranta. To ostatní proroci raději kázali, že všechno bude dobré, že není třeba se bát, všechno dobře dopadne a Nebúkadnesar že prý bude do dvou let poražen. Tak prorokoval např. Chananjáš, který jařmo na šíji Jeremiášově demonstrativně zlomil.

Není to ovšem tak, že by Jeremiáš pouze strašil soudem a nepřinášel žádnou naději. I on kázal, že Nebúkadnesar bude jednou poražen. Ale nebude to hned a Boží lid bude trpět. Bude odveden do zajetí a vrátí se až po odpykání trestu. Jenže lidé chtějí být klamáni a chlácholeni. Kázání o soudu nikomu není příjemné. Lidé raději slyší, když kazatel jen tak lehce hladí po srsti a posluchači pod kazatelnou spokojeně vrní. Ale Jeremiáš nejen že nekázal tak, aby s ním všichni souhlasili, nýbrž s jařmem na šíji nebyl asi ani příjemný na pohled. Posluchačům Jeremiášovo jařmo připomínalo, že člověk není pánem světa, nýbrž že je podroben Bohu, jeho vládě a jeho slovu, byť by to bylo i nepříjemné slovo soudu.

Takové slovo soudu má slyšet a mít na očích především ten, kdo stojí v čele a vede ostatní. Proto v Izraeli měli králové své proroky, něco jako dnes má premiér své poradce. Král je sice politicky důležitá postava, ale potřebuje prorockou korekci. Král je výrazný, ale prorok má být totéž v bleděmodrém, ne-li výraznější. Prorok nás má rušit. Máme ho mít celou dobu na mysli a na očích, když slyšíme Boží slovo. Má nás upomínat, jak máme naslouchat slovu Božímu.

Jistě, možná Jeremiáš nemusel být až tak nápadný a demonstrativní. Stačilo by přece jen to kázání, zatímco jařmo na krku budí pozornost a dotěrné otázky typu: „Co to má znamenat?“ Jenže prorok Jeremiáš právě že chtěl budit pozornost a docílit toho, aby se lidé ptali po významu takového sdělení. Chtěl je vyprovokovat k otázkám a nedávat jen laciné odpovědi jako jiní proroci, kteří všem říkali: „Buďte v klidu, všechno je krásné, milé a hezké, nic zlého se neděje a nikomu nic nehrozí.“

Jeremiáš na rozdíl od jiných proroků správně prorokoval, protože provokoval. Ano, prorok prorokuje i provokuje. Je to provok – tedy provokatér. Proto musí být nápadný, musí nějakým způsobem dráždit, iritovat. Toho docílí třeba tím, že si vezme na kazatelnu cihlu, oblékne si montérkovou blůzu nebo si nasadí na krk jařmo, aby vypadal jako vůl. A když s tím ještě vystoupí na kazatelnu, žádný posluchač už nemůže zůstat netečný a v klidu. Ve spojení s daným místem vynikne, jak se tam něco takového nehodí a vyvolá to otázku, co tím chtěl jakože autor říci. Jestliže vás tedy prorok naštvě, splnil svůj úkol, k jakému byl povolán. Jistě, že to ani pro daného proroka není příjemná situace. Jeremiáše kvůli tomu napřed zavřeli do sklepa a nakonec ho hodili do studny. Ale předtím splnil svůj úkol.

Prorokování je tedy provokace, něco jako kdybych já přišel do kostela v montérkách, před stolem Páně by trsala Jana Peřtová a u východu by byly zpřevracené stoly se sbírkou a vysypané poličky s knihami, jako to zůstalo po odchodu Ježíše z jeruzalémského chrámu.

Zda bychom tu něco takového uvítali? Ježíš říká: „Zajisté není vítán prorok ve vlasti své.“ A pochopitelně, když ani u Ježíše lidé nic takového nesnesli, není se čemu divit, že čteme: „A byl jim kamenem úrazu. A nemohl tam učinit žádný mocný čin, jen na několik málo nemocných vložil ruce a uzdravil je. A podivil se jejich nevěře. Obcházel pak okolní vesnice a učil.“

Modlitba: *Pane, nejsme zvyklí a ani zvědaví na prorocké výstupy. Máme rádi strážlivé, milé a vtipné kázání, něco, co nás pobaví a neurazí. Ale víme, že slovo Boží je živé, mocné a ostrější než jakýkoli dvoušedý meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. Kéž si ho necháme líbit. Amen.*

Přímělná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, slyš modlitby své církve a všeho světa za mír a pokoj. Naši bratři a sestry na Ukrajině čelí silnému a mocnému nepříteli. Prosíme, zastav jeho běsnění, vždyť tobě se poddávají všechny mocnosti zla. Pane náš, nejsme lidé nevinní a víme, že navštívuješ zemi svými soudy. Ale prosíme, smiluj se nad námi, vždyť ve tvých rukou jsou všichni mocipáni světa. Tobě se nic nevymkne z rukou, protože tvá vláda je bez konce. Kéž bychom uvěřili a poznali, že tvé myšlení je o pokoji, a nikoliv o zlu. Vždyť ty nemáš zálibu ve smrti bezbožníka, ale smilováváš se podle svého neskonaleho milosrdenství, které se nad námi klene. A proto se dovoláváme tvé lásky a milosti a prosíme, dej zemi mír, zasáhni a svou mocí zastav lidmi rozpoutanou válku, uklidni rozběsněnou bouři. Dej moudrost a odvahu státníkům. A nás všechny sjednot' na modlitbách za naše bližní, kteří trpí a umírají. Probud' nás z letargie, dej nám ochromeným povstat, abychom bránili zlu tou mocnou duchovní zbraní, jakou je modlitba, s jejíž pomocí můžeme vést zápas proti zlu. Prosíme za všechny, kteří prchají před válkou. Kéž jim nabídneme otevřenou náruč, domovy i srdce. Pane, kéž se vůle našeho nebeského Otce děje i tady mezi námi na zemi. Amen.*